

Toimintaohje yleisilmailun vaara-alueiden käytöstä

YLEISTÄ (ref. ASM TKK: 3.10, 7.2.3, 8.2, AIP: ENR 5.1.4)

Tämän toimintaohjeen tarkoitus on tarkentaa yhteistoimintamenettelyä ilmatilan hallintayksikön (AMC) kanssa niiltä osin, kun asiaa ei ole kirjattu ASM-Toimintakäsikirjaan (ASM TKK) tai Suomen ilmailukäsikirjaan (AIP).

Nämä toimintaohjeet koskevat pysyviä D-alueita ja soveltuvin osin laskuvarjohyppytoimintaan perustettuja Tempo D-alueita. Laskuvarjohyppytoimintaan perustettujen Tempo D-alueiden osalta tarkempia ohjeita on Traficom:n perustamispäätöksessä.

Gliding Event Tempo-alueen toimintaohjeet julkaistaan erikseen.

Ohjeen lopussa on muutamia tärkeitä otteita ASM-Toimintakäsikirjasta.

AMC:n yhteystiedot

- **Taktinen AMC 029 150 2048 (toimintapäivän asiat)**
- **Esitaktinen AMC 029 150 2050 (toimintaa edeltävien päivien asiat)**
- Varalla 050 4000 220 (varanumeroa tulee käyttää ainoastaan silloin, jos ensisijainen numero ei toimi)

Sähköpostiosoite: amc.ops@ops-ansfinland.fi (Huom. Mikäli ennakoilmoitus tai aktivointipyyntö tehdään sähköpostilla, tulee sähköpostin perilletulo varmistaa soittamalla AMC:hen.)

ENNAKKOILMOITUS (ref. ASM TKK: 7.2.3 ja liite 2, kohdat 5, 15 ja 19, AIP: ENR 5.1.4.5)

Ennakoilmoituksia voivat esittää vain määritetyille alueilla hyväksytyt toimijat (AA-status).

Ennakoilmoitus tulee tehdä AMC:lle toimintaa edeltävänä päivänä klo 12 LMT mennessä ensisijaisesti sähköpostitse lomakkeella ja toissijaisesti puhelimitse. Mikäli ennakoilmoitus tehdään sähköpostilla, tulee sähköpostin perilletulo varmistaa soittamalla. AMC käsittelee ja koordinoi ennakoilmoitukset tarvittavien tahojen kanssa (vaikuttavat ATS-yksiköt, Ilmavoimat) ottaen huomioon ASM-Toimintakäsikirjassa määritellyt prioriteetit. Koordinoidun ennakoilmoituksen perusteella aktivoiduksi suunnitelluista alueista julkaistaan NOTAM toimintaa edeltävänä arkipäivänä.

Ennakoilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- Toimintapäivämäärä
- Vastuuhenkilön nimi (ei aktivointi NOTAMiin)
- Yhteystiedot varauksen aikana (puhelin / mahdollinen varapuhelin / käytettävä radiotaajuus) (aktivointi NOTAMiin)
- Toiminnan tyyppi (purjelentoa, taitolentoa, riippuliittoa, laskuvarjohyppyä, muuta)
- D-alueen tunnus ja nimi (esim. EFD120A, B, C, D MENKIJÄRVI, EFD146 ALAVUS)
- Toiminnan suunniteltu aloitus- ja lopetusaika LMT
- D-alueen / -alueiden yläraja
- Toiminnan laatu (VFR / IMC)

TOIMINTAPÄIVÄ

Aktivointipyyntö (ref. ASM TTK: 7.2.3, 8.2.1, 8.2.2, 8.5, AIP: ENR 5.1.4.5)

Toimintapäivänä D-alueen aktivointipyyntö tulee esittää vähintään 2 h ennen suunniteltua toimintaa, mikäli ei ole tehty ennakoilmoitusta tai ennakoilmoituksen tiedot ovat muuttuneet.

Mikäli ei ole tehty ennakoilmoitusta, tulee aktivointipyyntö sisältää vastaavat tiedot kuin kohdassa ennakoilmoitus ja se tulee tehdä ensisijaisesti sähköpostitse lomakkeella ja toissijaisesti puhelimitse. Mikäli aktivointipyyntö tehdään sähköpostilla, tulee sähköpostin perilletulo varmistaa soittamalla. Mikäli kyseessä on ennakoilmoituksen päivittäminen, se tulee tehdä puhelimitse.

Hyväksytyt aktivointipyyntö perusteella julkaistaan aktivointi NOTAM / päivitetään ennakoilmoituksen perusteella julkaistu NOTAM.

Vaara-alueella toimivan tahon tulee olla tavoitettavissa yhteyspuhelinnumerosta D-alueen NOTAM:ssa ilmoitetun aktivoinnin ajan.

Toiminnan aloitusilmoitus (ref. ASM TTK: 8.2.1)

Toimijan tulee soittaa toiminnan aloitusilmoitus **taktiselle** AMC:lle aikaisintaan 15 minuuttia ennen toiminnan aloitusta.

Puhelussa **taktisen** AMC:n kanssa tulee käydä ilmi alueen numero, nimi ja käytettävät korkeudet (esim. NUMMELA D128A ja E yläraja 4000ft, B ja C FL60, E FL65)

Aloitusilmoituksen yhteydessä **taktinen** AMC antaa toimijalle varausnumeron (esim. G123/25), jota tulee käyttää sen saamisen jälkeen kaikessa varaukseen liittyvässä puhelinkoordinaatiossa **taktisen** AMC:n kanssa.

Aloitusilmoituksen perusteella **taktinen** AMC aktivoi ilmatilavarausten lennonjohtojärjestelmiin. Valvotussa ilmatilassa sijaitsevien alueiden/osa-alueiden osalta ilmatilavaraus on voimassa vasta, kun **taktinen** AMC antaa luvan aloittaa toiminnan.

Esimerkki fraseologia:

- **Toimija:** Pyydän lupaa aloittaa toiminta, Nummela D128A ja E yläraja 4000ft, B ja C lentopinta 60, D lentopinta 65.
- **Taktinen AMC:** Nummela D128A ja E yläraja 4000ft, B ja C lentopinta 60, D lentopinta 65 aktivoitu ajalle 1000-1800 suomen aikaa, varausnumero G123/25, lupa aloittaa toiminta.
- **Toimija:** Lupa aloittaa toiminta

Toiminnan lopetusilmoitus (ref. ASM TTK: 8.2.3)

Toiminnan loppuessa ennen julkaistun NOTAM:n päättymisajankohtaa, toimijan tulee soittaa lopetusilmoitus varausnumeroa käyttäen **taktiselle AMC:lle**. Aktiivinen alue inaktivoituu automaattisesti NOTAM:n päättyessä, mikäli lopetusilmoitusta ei ole tullut.

Mikäli lopetusilmoitus on tullut, AMC peruuttaa aktivointi NOTAMit, mikäli NOTAM:ien mukainen toiminta jatkuisi vielä yli tunnin.

Otteita ASM-Toimintakäsikirjasta

ASM-Toimintakäsikirja kohta 3.10 Vaara-alue - D-alue

Vaara-alueilla voi olla ilma-alusten lentoturvallisuudelle vaarallista toimintaa, kuten Puolustusvoimien ammuntoja kansainvälisen merialueen yläpuolisessa ilmatilassa, vilkasta purjelentoa, lennätyksiä miehittämättömillä ilma-aluksilla näköyhteyden ulkopuolella, hätärakettiammuntoja minimilentokorkeuksien yläpuolelle jne.

Aktivoidulle vaara-alueella saa lentää ilma-aluksen päällikön harkinnan mukaan, mutta ohjaajan tulee tiedostaa alueelle lentämisestä aiheutuvat riskit. Lentoturvallisuuden varmistamiseksi ilma-aluksen päällikön tulee lennonvalmistelussa selvittää vaara-alueen aktiivisuus sekä siellä harjoitettavan toiminnan luonne. Vaara-alueen aktivoivassa AIP Supplementissa tai NOTAMissa julkaistaan vaara-alueella toimivan tahon varmistettu puhelinnumero sekä toiminnassa mahdollisesti käytettävä radiotaajuus, tästä vaatimuksesta voidaan poiketa viranomaistoiminnassa. Vaara-alueen aktiivisuuden voi tarkistaa lennon aikana ilmaliikennepalvelun tarjoajalta.

Näköyhteyden ulkopuolella (BVLOS) toimittaessa miehittämättömällä ilma-aluksella ei ole sille aktivoidulla vaara-alueella väistämismuuhun ilmaliikenteeseen, ellei Traficomin päätöksessä toisin määrätä. Mikäli samalla alueella toimii useampi miehittämätön ilma-alus, tulee toiminnot koordinoita osapuolten kesken.

Valvomaton ilmatila (ilmatilaluokka G pl. FIZ)

Ennen aktiiviselle vaara-alueelle lentämistä ilma-aluksen päällikön tulee mahdollisuuksien mukaan koordinoita lentotoiminta vaara-alueella operoivan tahon kanssa.

Valvomattomassa ilmatilassa vaara-alueen aktivointi ei poista radiovyöhykkeen vaatimuksia.

ATS-ilmatila (CTR, FIZ, TMA, ACC FL95+, CTA)

Ennen aktiiviselle vaara-alueelle lentämistä suoraan valvomattomasta ilmatilasta ilma-aluksen päällikön tulee selvittää vaara-alueen tosiasiallinen aktiivisuus ensisijaisesti vaara-alueen varaajalta tai kyseisen alueen ilmaliikennepalvelun tarjoajalta (ATS-yksikkö) Mikäli ATS-yksikkö on kiinni, voi vaara-alueen aktiivisuuden tarkistaa lentotiedotuspalvelusta (FIS).

Ilma-aluksen päällikön pyynnöstä porrastuksesta vaara-alueisiin luovutaan.

ATS-ilmatilassa aktivoidun vaara-alueen osalta vain ilmatilan varaajan osalta luovutaan ilmatilaluokan sekä ilmatilan osan mukaisesta palvelusta ja vaatimuksista, ellei ilmaliikennepalvelun tarjoajan kanssa ole toisin sovittu. Tästä poikkeuksena ovat lentopaikkojen suojaksi perustetut UAS-ilmatilavyöhykkeet, joiden osalta rajoitukset ja ehdot jäävät voimaan ilmailumääräyksen OPS M1-29 tai Traficomien päätöksen mukaisesti pois lukien Puolustusvoimien vaara-alueet liitteen 2 kohdan 21 mukaisesti.

Kun ilmaliikenteelle vaarallinen toiminta on keskeytynyt, lennonjohto voi selvittää valvotussa ilmatilassa johdetun lennon aktiiviseksi ilmoitetun vaara-alueen läpi. Vaara-alueiden aktivointi tehdään luvun 7.2 ja 8.2 mukaisesti.

Sami Fabritius AMC-P

AMC:lla on oikeus keskeyttää aktivoitulla vaara-alueella oleva ilmailulle vaarallinen toiminta lentoturvallisuuden varmistamiseksi tai mikäli lentoliikenteen sujuvuus häiriintyy. Tämän varmistamiseksi on luotava varmistetut yhteydenpitomenettelyt vaara-alueen toimijan ja AMC:n välille.

ASM-Toimintakäsikirja 7.2.3 Yleisilmailun D-alueiden toiminnasta ilmoittaminen

Yleisilmailun- ja harrasteilmailun vaara-alueille hyväksytyt toimijat (AA) voivat antaa ennakkoilmoituksia kohdan 7.2.4 mukaisesti. Pyyntö vaara-alueen aktivoimiseksi voidaan tehdä myös toimintapäivänä, jolloin se tulee tehdä AMC:lle sähköisesti tai puhelimitse vähintään 2 tuntia ennen vaara-alueen käyttötarvetta. AMC laatii aktivoinnista NOTAM Proposalin, jonka perusteella Kansainvälinen NOTAM-toimisto julkaisee NOTAMin.

Yleisperiaatteena on, ettei vähäinen VFR-toiminta vaadi vaara-alueen aktivoimista valvomattomassa ilmatilassa (ts. ei ole vilkasta lentotoimintaa, pilvilentotoimintaa yms.). Toiminnan aloittamisesta, muutoksista ja lopettamisesta tulee ilmoittaa AMC:lle kohdan 8.2 mukaisesti.

ASM-Toimintakäsikirja 8.2.1 Ilmatilavarauksen aktivoiminen

Pyyntö toiminnan aloittamisesta aktiiviseksi ilmoitetulla (AIP Supplement, NOTAM, AUP/UUP) alueella tulee esittää aikaisintaan 15 minuuttia ennen toiminnan aloitusta AMC:lle puhelimitse tai hyväksytyllä elektronisella laitteella. AMC:n ja Ilmaliikennepalveluntarjoajan tulee pyrkiä siihen, että kyseinen ilmatila voidaan luovuttaa toimijalle viimeistään varauksen suunniteltuna aloitushetkenä.

Toiminnan aloittaminen aktiiviseksi ilmoitetulla alueella edellyttää sitä, että AMC:lla on käytettävissään kaikki varaukseen liittyvät tiedot, ml. varaustoiminnan johtajan yhteystiedot. Toiminta voidaan aloittaa AMC:n luvalla sen jälkeen, kun AMC on varmistanut varaajan ilmoittamat tiedot ja koordinoitunut toiminnan aloittamisen vaikuttavien ATS-yksiköiden kanssa. AMC ilmoittaa toimijalle, kun toiminta varauksessa voidaan aloittaa.

Mikäli ATS-yksikkö ei liikennetilanteesta johtuen pysty myöntämään aloituslupaa esitetyn mukaisena (tai varauspyyntöä ei ole tehty ilmatilan hallinnan esitaktisen tason ennakkoilmoitusperiaatteiden mukaisesti), tulee AMC:n koordinoida mahdolliset ilmatilavarauksen rajoitukset ilmatilaa varaavan toimijan kanssa. Ilmatilan rajoituksia pyritään purkamaan liikennetilanteen niin salliessa.

ASM-Toimintakäsikirja 8.2.2 Varauksen muuttaminen

AMC pyrkii lähtökohtaisesti toteuttamaan ilmatilan käyttäjien varaukset esitetyn suunnitelman, ilmatilan etuoikeusperiaatteiden ja sovittujen yhteistoimintamenettelyjen mukaisesti.

Mikäli varausalueella ei ole luvun 7.2 mukaisesti saatua etuoikeusasemaa muihin vaikuttaviin ilmatilarakenteisiin tai -käyttäjiin nähden, AMC voi liikennetilanteen niin edellyttäessä rajoittaa myönnettyä ilmatilavarausta, joko itsenäisesti tai palveluntarjoajan esityksestä. Muutokset aktiivisiin ilmatilavarauksiin astuvat voimaan välittömästi koordinaatiotoimenpiteiden jälkeen. AMC on velvollinen koordinoimaan muutokset kaikkien sellaisten tahojen kanssa, joiden toimintaan ilmatilavarauksella on vaikutuksia.

Varausalueella tapahtuvaan toimintaan kuulumattoman lentoliikenteen turvaamiseksi ATS-yksikkö voi joissain tapauksissa ottaa suoraan yhteyttä ilmatilaa varanneeseen toimijaan ja rajoittaa toimintaa varausalueella. Tällainen rajoitus tulee ATS-yksikön toimesta välittää viipymättä AMC:lle muutosten koordinoimiseksi

ASM-Toimintakäsikirja 8.2.3 Ilmatilavarauksen peruminen

Ilmatilavaraus puretaan automaattisesti aktivointiaikojen mukaisesti. Mikäli ilmatilan varaustarve päättyy aikaisemmin, Ilmatilan käyttäjä ilmoittaa toiminnan lopettamisesta

tai ilmatilavarauksen perumisesta AMC:lle puhelimitse tai hyväksytyllä elektronisella laitteella varaustarpeen päätyttyä. Varaus on peruttu välittömästi käyttäjältä saadun perumisilmoituksen jälkeen. Ilmatilan käyttäjä vastaa ilmatilan statuksen muutoksen tiedottamisesta varausta käyttäneille toimijoille. AMC vastaa ilmatilan statuksen muutoksen tiedottamisesta muille vaikuttaville toimijoille.